

Hlavní článek [Turkmenistán](#)

I poušť může kvést

Petr KOKAISL. I poušť může kvést. *Metro* 12. 3. 2004.

Další dostupnost: Petr KOKAISL. *I poušť může kvést*. [online] Cestovatelské stránky: Turkmenistán. Dostupný z: <<http://www.cesty.in>>.

Turkmenistán je rovina a také vysoké hory.

Turkmenistán je vyprahlá poušť a také rozkvetlá zahrada s koberci květů.

Turkmenistán je země s obrovským bohatstvím i převelikou bídou.

Kdo chce vidět nekonečné množství písku a písečné duny těch nejrozmanitějších tvarů, musí do Turkmenistánu. Africká Sahara je sice mnohem větší, než turkmenská poušť Kara-kum, ale ze všeho nejvíc je kamenitá a hlinitá a to není ono. Písek je lepší. Alespoň pro hledače pouštních krás. Čas od času ovšem začne foukat vítr a pak to také není ono a to se vůbec nemusí jednat o pouštní bouři. Drobná zrníčka písku jsou v každém záhybu šatů, ve vlasech, v očích, v zubech.

Vítr v poušti nedělá jen neplechu – v horkých dnech, kdy slunce nemilosrdně pálí, i lehounký vánek osvěží právě tak, jako sklenice vody. A slunce v Turkmenistánu pálit dokáže – ve stínu je běžně přes 45°C a někdy bývá i hůř. Když meteorologové hlásí citelné ochlazení, může to znamenat, že zítra bude 35°C.

Kde se dnes přesypají jen písečné duny, tam se před mnoha milióny let vlnilo moře a tak můžeme v pouštním písku najít schránky amonitů a spousty dalších měkkýšů vyhynulých před sto deseti milióny lety. Teď v Turkmenistánu ovšem vládne poušť a vládu má v ruce dost pevně – pokrývá téměř osmdesát procent rozlohy země.

Ani ta nejrozpálenější poušť není úplně mrtvá a pokud navštívíte Turkmenistán v dubnu, zažijete překvapení – poušť rozkvétá. Všude jsou koberce květů nejrůznějších barev a spousta zeleně. Na jaře poušť spíše než cokoli jiného připomíná krásnou zahradu. Každá krása je ovšem pomíjivá a ta pouštní je ještě pomíjivější. Za několik dnů zde bude jen rozpálený písek a v poušti zůstanou pouze nejodolnější trávy, kterým nevádí ani horko, ani sůl, ani několikaměsíční sucho.

V poušti zůstanou i pastevci, ovce a velbloudi, kterým horko a několikaměsíční sucho také nevádí. Všechno je ovšem závislé na vodě. Na většině území Turkmenistánu nejsou řeky a hlavními vodními zdroji byly vždy studně, prameny a vodojemy – chauzy. Dříve u studní stály dokonce ozbrojené hlídky. Za použití studní se nikdy neplatilo, ale kdo chtěl vodu, musel na oplátku pomoci v hospodářství. Studny jsou zakreslené i na mapách a mají své jméno, takže si je klidně můžete splést s vesnicí. S vesnicemi je to vůbec ošidné – to, co se zdá podle mapy jako vesnice, nemusí být vesnice (ani studna), ale třeba jen místo letních pastvin, nebo naopak zimoviště pastevců. Kdo se bude spoléhat jen na mapu a přijde ve špatný čas, nenajde nic.

V Mamedjaru, vesnici obklopené ze všech stran karakumskou pouští, je asi 50 domů. U některých jsou stále ještě pastevecké jurty, ale málokoho napadne, aby se svými zvířaty kočoval. I proto je do jurt zavedena elektřina a topí se plynem. Každá rodina má kolem padesáti ovcí a koz, které se ovšem pasou v poušti. Majitel (čaban) vždy ráno a večer nastartuje motorku (nejčastější značkou je Jawa) a jede 20-25 km do pouště, aby ovce napojil. V létě se musí vrátit do 10 hodin, protože to je čas, kdy se

sluneční žár stává nesnesitelným. Pak může až do večera sledovat televizi. Kdo má video, zná jediný žánr – amerických stříleček se zkrátka nabažít nelze.

Práce je rozdělena jednoznačně – muži se starají o hospodářství a ženy o domácnost. To určitě maličkost není – ráno nanosit vodu, připravit snídani, umýt nádobí, uklidit, připravit oběd, nanosit vodu, vyprat prádlo, připravit večeři, uklidit a přichystat deky na spaní. K práci žen patří i dojení velbloudic po návratu z pastvy.

Velbloudi jsou chytří a obstarají se sami – ráno odejdou do pouště a večer se vrací zpátky do vesnice. Příliš práce s nimi tedy není, zato je z nich velký užitek. Kromě srsti (ze které se vyrábí i koberce), kůže a masa (které je považováno za pochoutku), je to hlavně velbloudí mléko. Zkvašené na čal je největší lahůdkou a žádný Turkmen nezná k pití nic lepšího. Čal se může pít samotný, naředený s vodou nebo dokonce se sifonem. Obliba čalu je určitě jedním z důvodů, proč je velbloudů v Turkmenistánu stále dost.

Turkmenistán má i velké přírodní bohatství, které se bez zpracovatelského průmyslu využívá jen velmi pomalu. U Kaspického moře se těží sůl, ale hlavním bohatstvím je ropa a především zemní plyn. Tady patří Turkmenistánu čtvrté místo na světě. Vyprávění o arabských státech, kde je benzín levnější než voda, platí i v Turkmenistánu. Zatímco balená dvoulitrová láhev vody přijde v přepočtu na desetikorunu, stejné množství benzínu pořídíte za necelou korunu.

Z bohatství si mohou trochu užít i Turkmeni – sůl, elektřina a plyn je pro všechny zadarmo. Přesto je v Turkmenistánu bídy také dost. Důvod? Není práce. Kde je nezaměstnanost mezi 50 a 60 %, tam není do zpěvu nikomu, i když nemusí platit účty za plyn a elektřinu.

Turkmenistán začal mít po rozpadu Sovětského svazu taková specifika (zvláště díky svérázné osobě pana prezidenta), že se jak Turkmeni, tak i cizinci nestačí divit. V době rozpadu SSSR byl Saparmurad Nijazov generálním tajemníkem komunistické strany. Se změnou podmínek došlo i ke změně Nijazova. V celé zemi zavedl takový kult své osobnosti, že by mohl i Stalin závidět – pojmenovává po sobě nejen ulice a města, ale dokonce i dny v týdnu a měsíce v roce, jeho portréty nesmí chybět na žádné větší budově. Stavba pozlacených soch milovaného prezidenta v nadživotní velikosti je už jenom třešničkou na dortu. Nápisy a hesla na budovách sice hlásají ráj na zemi, ve kterém se Turkmeni ocitli, ale mnozí často vzpomínají na časy před deseti a více lety.

Co stojí v Turkmenistánu za vidění

Na prvním místě určitě poušť Kara-kum. Vykoupání v Kaspickém moři má také své kouzlo, zvláště když se zde můžete setkat s plameňáky a na ostrově Osušinsk i s opravdickými tuleni. Z historických památek jsou tu zříceniny starověkého Mervu v mervské oáze nedaleko Bayram Ali. U města je Dívčí pevnost ze 6. století, kde prosí turkmenské dívky o pořádného ženicha. Vzhledem k tomu, že ženichy vybírají rodiče, nic víc pro svou budoucnost mladá děvčata udělat nemohou. Za uzdravení se lidé modlí u hrobky lékaře Jarat Baby. U uzbeckých hranic uspokojí milovníky historie středověké památky v Konya Urgenči a Tašauzu.

Za prohlídku stojí i hlavní město Ašchabád, které se stalo prezidentovou chloubou. Nové budovy, rozhledny a památníky vyrůstají jako houby po dešti, a i když zde žádné pamětihodnosti nenajdete, určitě se vám bude město líbit. Ve městě je i hypodrom a prezidentský hřebčín s proslulými achaltekinskými koni, kteří získávají světové a olympijské medaile jednu za druhou.

From:
<http://cesty.in/> - **Cestovatelské stránky**

Permanent link:
http://cesty.in/i_poust_muze_kvest

Last update: **2020/10/09 23:14**

